

ВДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКУ І ЗВІТНОСТІ ПРО ВИКОНАННЯ ПЛАНУ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИРОБНИЦТВА НА ПОЛІГРАФІЧНИХ ПІДПРИЄМСТВАХ

Важлива умова здійснення технічного прогресу на поліграфічних підприємствах — економічний аналіз виконання плану підвищення ефективності виробництва (ППЕВ). Завданням цього аналізу є визначення обґрунтованості ППЕВ, рівня фактичної економічної ефективності окремих заходів і виявлення найбільш ефективних з них, встановлення ступеня їх впливу на основні техніко-економічні показники підприємства, одержання даних про використання джерел фінансування витрат на впровадження планових заходів.

Такий економічний аналіз повинен ґрунтуватися на всебічному використанні даних обліку і статистичної звітності.

Основними джерелами інформації про виробничо-господарську діяльність підприємств є статистична і бухгалтерська звітність і документи первинного обліку.

Однак, як показало вивчення цього питання, необхідні дані про економічну ефективність заходів ППЕВ у бухгалтерських звітах і документах первинного обліку відсутні. Навіть такий важливий документ, як річний звіт підприємства, не містить будь-яких показників впровадження заходів ППЕВ. Це свідчить про те, що результати впровадження заходів ППЕВ недостатньо враховуються у практиці внутрішнього планування.

Основним джерелом інформації про результати впровадження у виробництво нової техніки і технології є офіційна статистична звітність. ЦСУ при Раді Міністрів СРСР затвердило 11 форм звітності з нової техніки, дев'ять з них є постійними (форми 1, 2, 3, 4, 5, 6, 9, 10, 11-НТ) і дві тимчасовими (форми 7, 8-НТ).

Аналіз показав, що недоліком, характерним для більшості цих форм, є відображення лише кількісної сторони обсягу виконаних робіт. Ці форми не дають уявлення про справжній обсяг робіт по впровадженню у виробництво нової техніки і технології.

Єдиним документом, який містить такі важливі економічні показники ефективності впровадження заходів ППЕВ, як витрати на впровадження заходів, зниження собівартості продукції, річний економічний ефект і кількість вивільнених в результаті цього робітників, є форма 2-НТ «Отчет о развитии и внедрении новой техники».

Наявність такого показника, як «зниження собівартості продукції», дає можливість встановити деякий балансовий зв'язок між економічною ефективністю заходів ППЕВ і основними техніко-економічними показниками роботи підприємств.

За даними форми 2-НТ можна також оцінити економічну ефективність усього комплексу заходів ППЕВ підприємства.

Однак форма 2-НТ не враховує змін в оцінці діяльності підприємств, викликаних переходом промисловості на нову систему планування й економічного стимулювання.

Вивчення статистичної звітності на ряді поліграфічних підприємств України за 1965—1970 рр. показує, що більшість граф форми 2-НТ не заповнюються або заповнюються невірно, без підтвердження економічними розрахунками.

У згаданій формі інколи не відображено навіть такі важливі показники, як величина виробничих витрат на впровадження планових заходів і сума річного економічного ефекту.

Аналіз форми 2-НТ поліграфічних підприємств України (Київський поліграфкомбінат, Київська книжкова фабрика, Київська книжкова фабрика «Жовтень», Київські офсетні фабрики № 1, № 2, Харківська книжкова фабрика ім. Фрунзе) за 1966—1969 рр. показав, що суму виробничих витрат подано лише для 13,2% запроваджених у виробництво заходів, а умовно-річний економічний ефект — для 56,3% заходів.

Очевидно, ця ділянка планування ще недостатньо пов'язана з усім комплексом планування і матеріального стимулювання на поліграфічних підприємствах.

Про недосконалість цієї форми звітності свідчить і те, що річний економічний ефект від впровадження заходів ППЕВ переважно не відповідає фактичній сумі, а дорівнює величині, визначеній на стадії проектування. Це значно знижує достовірність даних форми 2-НТ.

Облік показників економічної ефективності нової техніки і технології потребує систематичного контролю даних, які відображають фактичні результати впровадження тих або інших технічних заходів. Такий аналіз на підприємствах поліграфічної промисловості здебільшого не ведеться, а тому користуватися даними форми 2-НТ для балансового зв'язку цих показників з продуктивністю праці, собівартістю і рентабельністю виробництва без попередньої перевірки результатів впровадження заходів дуже важко.

Недоліки у складанні статистичної звітності, на нашу думку, пояснюються:

а) відсутністю галузевої методики визначення економічної ефективності заходів нової техніки і технології, механізації й автоматизації виробничих процесів, яка призводить до того, що воно на різних підприємствах здійснюється по-різному;

б) відсутністю на підприємствах відповідної документації і первинного обліку основних показників економічної ефективності організаційно-технічних заходів;

в) недостатнім рівнем економічної підготовки працівників, які займаються розрахунками економічної ефективності.

Наявність недоліків у звітах підприємства про розвиток і впровадження нової техніки і технології зумовлена й тим, що складають їх не одночасно зі звітами про виробничо-господарську діяльність підприємств. Останні складають 10—15 числа наступного за звітним періодом місяця, а термін складання звіту з нової техніки — 5 число. Таким чином, основу розрахунків економічної ефективності заходів за кварталною формою 2-НТ становлять не фактичні виробничі дані, а очікувані. Для усунення цього з 25 червня 1970 р. ЦСУ СРСР затвердило нову кварталну форму, яка має оперативний характер. За цією формою підприємства звітують тільки про обсяг виконання робіт. А всі дані про економічну ефективність впровадження нової техніки та технології містить річна форма 2-НТ.

На нашу думку, для вдосконалення планування підвищення ефективності виробництва на поліграфічних підприємствах слід використати форму, рекомендовану А. М. Ковалевським¹, з розширенням кола її показників.

¹ Див.: Техпромфинплан в новых условиях и типовая методика его разработки. М., «Экономика», 1968.

на момент затвердження акту, без урахування всіх етапів впровадження заходу.

Оскільки кожний організаційно-технічний захід характеризується певним комплексом показників економічної ефективності і впливає на результати роботи цеху і підприємства, тому ці показники повинні знайти відображення в документах первинного обліку. Нам здається, що таким вимогам більше відповідав би розроблений нами «Реєстраційний журнал впровадження і обліку економічної ефективності заходу ППЕВ».

**РЕЄСТРАЦІЙНИЙ ЖУРНАЛ
ВПРОВАДЖЕННЯ І ОБЛІКУ ЕКОНОМІЧНОЇ ЕФЕКТИВНОСТІ ЗАХОДУ ППЕВ**

- I. Назва заходу, його шифр _____
- II. Місце впровадження _____
- III. Коротка технічна характеристика і переваги _____
- IV. Терміни впровадження за планом
фактично _____
- освоєння _____
- V. Обсяг впровадження за планом
фактично _____
- VI. Фактичні витрати на впровадження, тис. крб. _____
в т. ч. по роках _____

Роки	Всього	Із них за рахунок			
		фонду розвитку вироб.	бюджетн. фінансування	позик Держбанку	ін. джерел

VII. Вплив заходу на показники цеху

Показники	Одиниця виміру	За проектом		Результат екон. (+), перевитрати (-)	Факт. на другий рік після впровадж.	Результат екон. (+), перевитрати (-)
		до впровадж.	після впровадж.			
Випуск продукції: а) в грошовому виразі б) в натуральному виразі Собівартість продукції — всього в т. ч. по елементах: а) сировина і матеріали б) паливо в) електроенергія г) зарплата основна і додаткова з відрахуванням на соцстрах д) амортизація ж) інші витрати Прибуток Рентабельність Чисельність промислово-виробн. персоналу Продуктивність праці Число відносно вивільнених робітників						

VIII. Річний економічний ефект

- а) розрахунковий * _____
б) фактичний (на другий рік після впровадження)

IX. Сума премії _____

X. Кількість премійованих працюючих _____

Начальник план. відділу
Головний бухгалтер
Начальник цеху

* Розрахунок додається.

У цьому журналі слід відбити всі етапи впровадження заходів і врахувати необхідні показники економічної ефективності, розраховані на стадії проектування, запровадження, і фактичну економічну ефективність на другий рік експлуатації нової техніки.

Нам вважається необхідним ведення такого журналу з кожного запроваджуваного організаційно-технічного заходу: наведені в ньому показники економічної ефективності повинні бути основою для визначення всіх показників річного звіту за формою 2-НТ.

Викладені у статті пропозиції, на нашу думку, повинні сприяти поліпшенню планування, обліку і звітності ППЕВ і підвищити роль і значення цього важливого розділу техпромфінплану.

Z. M. KHOLOD, R. M. MASHTALIR

**ON THE IMPROVEMENT OF REGISTRATION AND ACCOUNTS
OF ACCOMPLISHMENT OF THE PLAN OF PRODUCTION
EFFECTIVENESS INCREASE AT THE POLYGRAPHIC ENTERPRISES**

Summary

The article concerns the shortcomings of statistic accounts of inculcation of new technique and primary registration of accomplishment of a plan, the increase of production effectiveness and main directions of the improvement of planning, registration and accounts of organization technical solutions and the role and importance of this part of techpromfinplan are determined.
